

GHID DE PRACTICĂ PEDAGOGICĂ

Extras din volumul

DORIN HERLO
coordonator

ANCA EGERĂU
TIBERIU DUGHİ

EVELINA BALAȘ
CAMELIA BRÂN

**ELEMENTE TEORETICO-APLICATIVE PENTRU
FORMAREA INIȚIALĂ A CADRELOR DIDACTICE**
Editura Eikon, Cluj Napoca, 2014

Argument

*„Într-o singură împrejurare ai dreptul
de a-ți privi semenul de sus:
atunci când îl ajuți să se ridice”
Gabriel Garcia Marquez*

Practica pedagogică a studenților, parte integrantă a trunchiului comun – curriculum nucleu – din „Programul de studii de formare psihopedagogică în vederea certificării competențelor pentru profesia didactică”, își exercită nivelul de aplicare spre abilitarea practicantului în educație, ca viitor profesionist în profesorat.

Ea este o activitate didactică în care studentul poate performa în mod real, direct – într-o formă experiențială dar consiliată (mentorată) –, competențele dobândite la disciplinele de specialitate, la psihologie, pedagogie și metodică.

Aspirația practicantului spre aplicarea pragmatică a noțiunilor și conceptelor din științe (incluzând aici și științele educației) în procesul educațional, se poate împlini prin această formă, anume, practica pedagogică.

Variatatea situațiilor educaționale întâlnite în perioada practicii pedagogice îl va provoca, suntem convinși, pe oricare student, la raționamente și decizii – unele în intervale de timp foarte mici – care-și vor avea sorginea în pregătirea sa științifică și umanistă, în moștenirea sa culturală și nu în cele din urmă, în experiența sa de învățare.

În procesul complex de dezvoltare a experienței sale pedagogice, studentul va beneficia de asistența și consilierea mentorului și a coordonatorului de practică pedagogică.

Mentoratul – termen mai recent introdus în formarea inițială a viitorilor institutori sau profesori – este activitatea prestată de specialiști, cu experiență și eficiență în praxisul educațional, selectați anume pentru a ghida practica pedagogică a studenților în instituțiile de învățământ secundar. Mentoratul nu este ceva nou, nu este un modernism, este o așezare pe alte coordonate a ceea ce toată lumea educațională pronunța până mai ieri: “conducerea” practicii pedagogice de către metodiști. Ori metodiștii erau chemați de “a conduce” sau de a consilia, a ghida, a fi partenerii noilor veniți înspre educație, a fi mentori și chiar “apostoli” în educație!

Prezenta carte vine în sprijinul formării practicantului ca viitor manager al procesului educațional, cu toate componentele sale, dar și în armonizarea relației mentor-student practicant.

Orice nu este scris în prezenta, poate fi în următoarea... cu ajutorul studenților, mentorilor și/sau altor specialiști.

I. PROIECTAREA ACTIVITĂȚII DIDACTICE. EXEMPLE.

Proiectarea pedagogică reprezintă ansamblul de procese și operații deliberate, de anticipare a activității de predare-învățare-evaluare, ce vor fi parcurse la nivel macro- și microeducațional.

Documentele proiective sunt:

VI.1. Proiectarea anuală

Unitatea de învățământ:

Aria curriculară:

Disciplina:

Clasa:

Propunător:

PROIECT ANUAL

Anul școlar.....

Nr. crt.	Sucesiunea unităților de învățare / module	Nr. de ore	Semestrul	Observații

VI.2. Proiectarea semestrială/pe unități de învățare/pe unitate de învățare

Unitatea de învățământ:

Aria curriculară:

Disciplina:

Clasa:

Propunător:

PROIECT SEMESTRIAL

Semestrul

Nr. crt.	Competențe specifice	Unitatea de învățare / modulul	Nr. de ore	Săptămâna	Resurse	Evaluare

Unitatea de învățământ:

Aria curriculară:

Disciplina:

Clasa:

Propunător:

PROIECTUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE.....

Semestrul

Nr. crt.	Compe- tențe specifice	Obiective operaționale	Conținu- turi	Activi- tăți	Nr. de ore	Săptă- mâna	Strategia didactică	Eva- luare
----------	------------------------------	---------------------------	------------------	-----------------	------------------	----------------	------------------------	---------------

VI.3. Proiectarea lecției / activității didactice

Exemplul 1

PROIECT DE LECȚIE / ACTIVITATE DIDACTICĂ

Unitatea de învățământ:

Aria curriculară:

Disciplina:

Clasa:

Unitatea de învățare:

Tema lecției / activității didactice

Data:

Propunător:

- A. Definirea obiectivului fundamental al lecției / competențelor specifice
- B. Definirea obiectivelor operaționale cognitive, psihomotorii și afectiv-motivaționale, și ale temei
- C. Alegerea strategiei didactice adecvată obiectivelor definite, ceea ce presupune alegerea:
 - categoriei de lecție,
 - variantei de lecție,
 - modului de organizare al clasei,
 - metodelor de predare utilizate de profesor,
 - evidențierea metodelor specifice de învățare induse elevilor,
 - mijloacelor de învățământ necesare,
 - formelor de organizare a grupului de elevi ai clasei
- D. Creionarea scenariului didactic:
 - captarea atenției (trezirea interesului) elevilor pentru activitate; punctul de intrare în activitatea intelectuală;
 - comunicarea obiectivelor urmărite în lecție;
 - reactualizarea cunoștințelor învățate anterior;
 - prezentarea conținutului noii învățări (a noului material faptic);
 - conducerea învățării;
 - obținerea performanțelor prefigurate în obiective (generalizarea);
 - fixarea și stabilizarea performanței;
 - aplicarea în practică;
 - asigurarea feedback-ului;
 - prefigurarea activității de evaluare.
- E. Evaluarea performanțelor obținute de elevi și cu elevii.
- F. Reglarea demersului metodic-științific viitor, prin valorificarea rezultatelor evaluării.

Exemplul 2

PROIECT DE LECȚIE / ACTIVITATE DIDACTICĂ

Unitatea de învățământ:

Aria curriculară:

Disciplina:

Clasa:

Unitatea de învățare:

Tema:

Data:

Propunător:

Competențele specifice de format:

Obiectivele operaționale ale lecției

- Cognitive:
- Psihomotorii:
- Afectiv-motivaționale:

Strategia și scenariul didactic

Obiective operaționale	Conținuturi ale învățării	Activități de învățare	Metode	Mijloace de învățământ	Mod de organizare a grupului educațional	Modalități de evaluare	Obs

Exemplul 3

PROIECT DE LECȚIE / ACTIVITATE DIDACTICĂ

Unitatea de învățământ:

Aria curriculară:

Disciplina:

Clasa:

Unitatea de învățare:

Tema:

Data:

Propunător:

Competențele specifice de format:

Obiectivele operaționale ale activității:

- Cognitive:
- Psihomotorii:
- Afectiv-motivaționale:

Scenariul didactic

Obiective operaționale	Conținuturi	Activitate profesor	Activitate elevi	Strategia didactică			Evaluare	Obs
				Metode	Mijloace didactice	Mod de organiz. a clasei		

Exemplul 4

PROIECT DE LECȚIE / ACTIVITATE DIDACTICĂ

Unitatea de învățământ:

Aria curriculară:

Disciplina:

Clasa:

Unitatea de învățare:

Tema:

Data:

Propunător:

Nivelul de predispoziție al elevilor:

Motivarea elevilor (punctul de intrare în activitate):

Timpul de desfășurare:

Organizarea lecției

- spațiul de desfășurare
- suporturi necesare

Competențele specifice de format:

ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE: (pe baza taxonomiei lui Bloom)

1. Cunoașterea

- definirea obiectivului din sfera acestui nivel psihointelectual
- metode utilizate pentru împlinirea obiectivului
- mijloace didactice utilizate
- modul de organizare al grupului educațional pentru activitate
- activitatea/activități propusă/propuse pentru împlinirea obiectivului
- timp de realizare al activității

2. Înțelegerea

- obiectiv
- metode
- mijloace
- mod de organizare
- activitate/activități
- timp alocat

3. Aplicarea (la o nouă situație)

- obiectiv
- metode
- mijloace
- mod de organizare
- activitate/activități
- timp alocat

4. Analiza (gândirea inductivă)

- obiectiv
- metode
- mijloace
- mod de organizare
- activitate/activități
- timp alocat

5. Sinteza (gândirea deductivă)

- obiectiv
- metode
- mijloace
- mod de organizare
- activitate/activități
- timp alocat

6. Evaluarea

- obiectiv
- metode
- mijloace
- mod de organizare
- activitate/activități
- timp alocat

La fiecare nivel prezentăm câteva verbe prin care acesta se poate operaționaliza.

Exemplu:

Pentru cunoaștere – definire, recunoaștere, identificare, examinare, demonstrare, etichetare, re-memorare

Pentru înțelegere – interpretare, explicare, parafrizare

Pentru aplicare – rezolvare, experiment, folosire

Pentru analiză – corelare, diferențiere, clasificare, organizare

Pentru sinteză – formulare, construire, combinare

Pentru evaluare – analiza, critica, ierarhizare, luarea de decizie, lauda

Exemplul 5

DESIGNUL LECȚIEI*

Clasa:

Tema:

Propunător:

Avanpremiera (punctul de intrare, setul anticipativ)

- relevantă pentru lecție
- relevantă pentru elevi
- captează atenția elevilor
- face corelații cu cele învățate anterior
- pune un diagnostic asupra deprinderilor necesare

Descrierea obiectivelor

- în termeni clari
- se va specifica exact ceea ce se așteaptă de la elevi
- elevii sunt "ghidați" spre învățare esențializată

Contribuția profesorului (întrările, input-urile)

- gradarea învățării – se începe cu învățare simplă apoi se tinde spre înțelegeri complexe
- prezentarea și îndrumarea activităților de învățare

Modelarea

- relizarea de modele clare, relevante
- demonstrațiile, simulările, exemplele, experimentele trebuie să fie clare, atât din perspectiva profesorului cât și a elevilor

Verificarea înțelegerii

- absolut necesară pe tot parcursul lecției pentru a împiedica exersarea unor lucruri eronate de către elevi
- în funcție de rezultatele verificărilor pe parcurs (evaluării formative) se pot produce mai multe input-uri sau mai puține
- remodelează (ajustează) predarea dacă este necesar

Exersarea ghidată (practica direcționată)

- învățarea este îndrumată – tutorul este prezent
- oferă oportunitatea de a se corecta greșelile
- oferă o monitorizare amănunțită a tuturor elevilor în primele încercări de a învăța ceva nou

Exersarea independentă

- exersarea pe cont propriu a lucrurilor nou învățate de către elevi
- interiorizarea noilor abilități
- dobândirea de fluentă, siguranță, viteză

Încheierea (output-ul)

- rezumarea conceptelor majore învățate, cu ajutorul elevilor
- ghidarea consolidării celor învățate și relaționării cu alte cunoștințe
- permite extinderea și în alte lecții a ceea ce s-a învățat
- este corolarul lecției

Practica independentă

- oportunitatea oferită elevului de a încerca și aplica noi tipuri de activități de învățare și prin aceasta se face și o monitorizare a ceea ce a învățat.

* după Larry Finkel – College of New Rochell, NY

Exemplul 6

PROIECT DE LECȚIE / ACTIVITATE DIDACTICĂ (ERR)*

Disciplina:

Clasa:

Unitatea de învățare:

Subiectul lecției:

Propunător:

Înainte de a începe lecția...

I. MOTIVAȚIA

- De ce este importantă și valoroasă această lecție?
- Cum se leagă ea de ce am predat deja și de ceea ce voi preda mai departe?
- Ce ocazii de exersare a gândirii critice oferă această lecție?

II. OBIECTIVE OPERAȚIONALE

- Ce cunoștințe și semnificații vor fi explorate sau transmise?
- Ce vor putea face elevii cu acestea?

III. CONDIȚII PREALABILE

- Ce trebuie să știe și să poată face un elev deja pentru a putea învăța această lecție?

IV. RESURSELE ȘI MANAGEMENTUL TIMPULUI

- Cum vor fi gestionate resursele materiale și timpul pentru diverse activități?

V. EVALUAREA

- Ce dovezi vor exista că elevul a învățat lecția?

Lecția propriu-zisă...

VI.EVOCARE:

- Cum vor fi conduși elevii către formularea unor întrebări și stabilirea unor scopuri pentru învățare?
- Cum vor ajunge să-și examineze cunoștințele anterioare?

VII.REALIZAREA SENSULUI:

- Cum va fi explorat conținutul de către elevi?
- Cum își vor monitoriza înțelegerea acestui conținut?

VIII.REFLECȚIE:

- Cum vor utiliza elevii cunoștințele dobândite în cadrul lecției?
- Cum vor fi îndrumați să caute informații suplimentare, răspunsuri la întrebările care mai există și rezolvări pentru neclaritățile rămase?

IX.ÎNCHEIERE:

- La ce concluzii trebuie să se ajungă până la sfârșitul lecției?
- În ce măsură este de dorit să se rezolve problemele ridicate?

După lecție...

X. EXTENSIE:

- Ce alte lucruri pot fi învățate pornind de la această lecție?
- Ce ar trebui să facă elevii odată ce s-a terminat lecția?

Desfășurarea lecției

1. EVOCAREA

- Elevii sunt îndrumați să-și amintească ceea ce știau dinainte despre un anumit subiect (o anumită temă), să anticipeze și să stabilească scopuri pentru investigația lor;
- Scopuri / consecințe:
 - implicarea efectivă, activă a elevilor în procesul de învățare. Elevii devin conștienți de propria lor gândire și își folosesc limbajul propriu;
 - stimularea interesului și a dorinței de participare.

2. REALIZAREA SENSULUI (ÎNȚELEGEREA)

- Elevii integrează ideile din textul citit în propriile lor scheme de gândire pentru a le da sens, pentru a le înțelege;
- Scopuri / consecințe:
 - menține implicarea și interesul stabilite în faza de evocare;
 - susține efortul elevilor în monitorizarea propriei gândiri (înțelegeri);
 - permite raportarea informațiilor noi la scheme mintale preexistente care, astfel, se restructurează.

3. REFLECȚIA

- Elevii reconsideră ceea ce știau, învață noi conținuturi și își exersează gândirea;
- Scopuri / consecințe:
 - asimilarea cu adevărat a unor cunoștințe noi și restructurarea activă a schemelor mentale (*învățare autentică și durabilă*);
 - reformularea, cu propriile cuvinte, a celor învățate (*indiciu al înțelegerii acestora*);
 - schimbul de idei între elevi, dezvoltarea vocabularului și a capacității de exprimare (*clasa devine o comunitate de învățare*).

*După Ion Dumitru – (2001), *Educație și învățare*, Ed. Eurostampa, Timișoara

Exemplul 7

PROIECT DE LECȚIE / ACTIVITATE DIDACTICĂ*

Disciplina:

Clasa:

Unitatea de învățare:

Subiectul lecției:

Propunător:

Obiective:

Proceduri (activități ale elevilor):

Vocabular – termeni noi vehiculați în lecție:

Întrebări pentru clarificare:

Relații intercurriculare (altă arie curriculară):

Resurse materiale:

Activități de follow-up:

Descriptori de performanță:

*după www.niitacademy.net

Exemplul 8

PROIECTUL UNEI LECȚII DE ÎNVĂȚARE PRIN COOPERARE

Nivelul de predispoziție al clasei:

Pasul 1: **Selectează lecția**

Pasul 2: **Proiectează obiectivele lecției**

Ține cont de:

- ✓ Interdependența pozitivă între cunoaștere și aplicare,
- ✓ Comportamentele specifice așteptate,
- ✓ Criteriile pentru success.

Pasul 3: **la decizii asupra**

- ✓ Mărimii grupei:
- ✓ Sarcinii de lucru pe grupe:
- ✓ Aranjării spațiului clasei:
- ✓ Materialelor necesare pentru fiecare grupă:

Pasul 4: **Procesează și monitorizează lecția**

- ✓ Vorbește în limba pe care educabilii tăi o înțeleg,
- ✓ Folosește explicația individuală și colectivă,
- ✓ Culege evidența comportamentelor așteptate (acțiuni adecvate),
- ✓ Numește "Observator" la fiecare grupă,

- ✓ Pune-i la dispoziție (creați împreună) un “Plan de observare” pentru procesarea feedback-ului.

Pasul 5: **Evaluează rezultatele**

- ✓ Verifică realizarea sarcinilor de lucru,
- ✓ Urmărește funcționalitatea grupelor,
- ✓ Scanează notițele individuale ale membrilor grupelor,
- ✓ Verifică realizarea sarcinilor grupelor direct și prin concluziile observatorilor,
- ✓ Preia/dedu sugestii pentru lecția viitoare,

Strategia instrucțională constă, după unii autori, în trei faze distincte:

- (1) explorarea;
- (2) dezvoltarea conceptului;
- (3) aplicarea conceptului.

Faza exploratoare

Aceasta este prima fază a ciclului de învățare. În timpul acestei faze, educatorul are un rol indirect. El este un observator care pune întrebări și asistă individual educabilii ori grupele de educabili. Rolul educabilului în această fază este foarte activ. El manevrează materialele distribuite de educator. Caracteristicile acestei faze sunt: observarea, comparația, punerea întrebărilor, descrierea, discuții contradictorii și “jocul” (ușurința manevrării) cu materialele.

Faza dezvoltării conceptului

În această fază educatorul își asumă un rol mai tradițional. Educatorul adună informații de la educabili, referitoare la experiențele lor exploratoare. Această parte a lecției este acordată construirii/constituirii vocabularului adecvat. Materialele precum cărțile, mijloacele audio-vizuale și IT, alte materiale tipărite sau netipărite sunt folosite pentru a introduce o terminologie și o informație adecvate. Caracteristicile acestei faze sunt discuțiile, lucrul la tablă, lucrul cu instrumentele IT, citirea, emiterea ipotezelor și testarea lor (probarea acestora).

Faza de aplicare a conceptului

În această fază educatorul prezintă o nouă situație sau o problemă care poate fi rezolvată pe baza experienței de explorare anterioară și a introducerii noilor noțiuni. E similară fazei de explorare iar educabilii sunt angajați într-o activitate susținută. Ei aplică noțiunile învățate în timpul celor două faze anterioare, dar la o situație nouă.

FOAIA DE PLAN AL LECȚIEI

Clasa:

Subiectul:

Obiective:

Materiale:

Repartizarea timpului:

Informația profesorului:

Faza de explorare:

Faza dezvoltării conceptului:

Faza aplicativă:

Exemplul 9

DESIGNUL LECȚIEI DUPĂ MODELUL „ÎNVĂȚAREA PRIN EXPLORARE ȘI DESCOPERIRE”*

Etapa 1 : **Explorarea** - elevii experimentează diferite fenomene, emit ipoteze pentru explicarea cauzelor etc.

În etapa de proiectare a acestei faze profesorul răspunde la câteva întrebări:

- Care este fenomenul pe care-l vor explora elevii?
- Ce activități vor desfășura elevii pentru a explora acest fenomen?
- Ce fel de observații vor face elevii?
- Ce indicații voi oferi elevilor?
- Ce materiale sunt necesare?
- Ce fișă de lucru voi oferi elevilor?
- Cum voi ghida elevii?

Etapa 2: **Explicarea** – elevii explică fenomenele observate și formulează conceptele ghidați de profesor prin intermediul conversației euristice.

În etapa de proiectare a acestei faze profesorul răspunde la câteva întrebări:

- Ce întrebări voi adresa elevilor pentru ca să explice cauza fenomenelor și să stabilească proprietățile esențiale ale fenomenelor/conceptelor?
- Cum voi ghida elevii pentru a construi corect conceptul?
- Cum îi voi determina pe elevi să înțeleagă importanța cunoașterii acestui fenomen/concept?
- Cum pot fi ajutați elevii să esențializeze observațiile și să le exprime verbal?

Etapa 3: **Extinderea** – elevii leagă descoperirile lor de cunoștințele anterioare, de lumea înconjurătoare, rezumă, compară ce au învățat, formulează întrebări etc.

În etapa de proiectare a acestei faze profesorul răspunde la câteva întrebări:

- Ce cunoștințe anterioare sunt necesare pentru înțelegerea acestui fenomen?
- Cum contribuie cunoașterea acestor fenomene/concepte la înțelegerea realității?
- Cunoașterea acestor fenomene este obligatorie pentru cunoașterea altor fenomene, procese, concepte? Care sunt acestea?

* După Dulamă, M.E., (2002) *Modele, strategii și tehnici didactice activizante cu aplicații în geografie*, Editura Clusium, Cluj-Napoca

Exemplul 10

PROIECTAREA DIDACTICĂ DUPĂ „MODELUL FORMEI POVEȘTII” *

Modelul pornește de la ceea ce l-ar putea implica afectiv pe educabil dar și pe educator într-o anumite temă, într-un anumit conținut, subiect, modelul comportând cinci etape:

1. Identificarea importanței temei:

- a. Ce este cel mai important lucru în legătură cu tema....?

- b. De ce ar conta pentru educabili?
- c. Care sunt părțile temei care-i implică afectiv pe educabili?
- 2. Identificarea opozițiilor binare:
 - a. Care din opozițiile binare puternice înglobează cel mai bine importanța temei?
- 3. Organizarea conținutului în forma „poveștii” (narativă):
 - a. Ce conținut înglobează în modul cel mai dramatic opozițiile binare pentru a da semnificație temei?
 - b. Ce conținut pune cel mai bine tema într-o formă de poveste (narație)?
- 4. Concluzie:
 - a. Care este cea mai bună modalitate de rezolvare a conflictului dramatic conținut în opozițiile binare?
 - b. Ce grad al medierii acelor opoziții ar trebui să căutăm?
- 5. Evaluare:
 - a. Cum poate cineva ști dacă tema a fost înțeleasă, dacă importanța sa a fost percepută și dacă a fost învățat conținutul?

* Egan, K., (2007), *Predarea ca o poveste*, Didactica Press, București

II. CELE MAI FRECVENTE VERBE ACTIVE UTILIZATE ÎN FORMULAREA OBIECTIVELOR. EXEMPLE

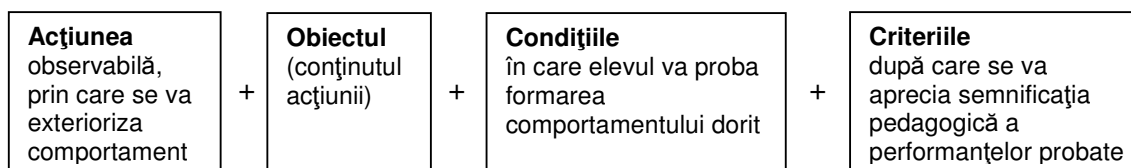
DOMENIUL COGNITIV	DOMENIUL AFECTIV
<u>CUNOAȘTERE:</u> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a defini ➤ a identifica ➤ a enumera ➤ a numi ➤ a denumi ➤ a reproducee ➤ a alege ➤ a formula 	<u>RECEPTARE:</u> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a diferenția ➤ a separa ➤ a izola ➤ a asimila ➤ a alege ➤ a combina ➤ a accepta (puncte de vedere, reguli, evenimente)
<u>ÎNTELEGERE:</u> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a distinge ➤ a estima ➤ a explica ➤ a extinde ➤ a generaliza ➤ a exemplifica ➤ a parafraza ➤ a rescrie ➤ a rezuma 	<u>REAȚIE:</u> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a aproba ➤ a discuta ➤ a practica
<u>APLICARE:</u> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a schimba ➤ a demonstra ➤ a descoperi ➤ a manipula ➤ a modifica ➤ a prezenta ➤ a folosi 	<u>VALORIZARE:</u> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a renunța ➤ a specifica ➤ a asista ➤ a încuraja ➤ a nega ➤ a protesta ➤ a argumenta
<u>ANALIZĂ:</u> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a diferenția ➤ a distinge ➤ a ilustra ➤ a alege ➤ a separa ➤ a dirija 	<u>ORGANIZARE:</u> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a discuta ➤ a compara ➤ a defini ➤ a formula ➤ a armoniza
<u>SINTEZĂ:</u> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a aborda pe categorii ➤ a combina ➤ a compune ➤ a imagina ➤ a explica ➤ a modifica ➤ a organiza ➤ a planifica ➤ a rescrie ➤ a rezuma 	<u>CARACTERIZARE:</u> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a schimba ➤ a revizui ➤ a completa ➤ a evita ➤ a rezista ➤ a dirija

EVALUARE:	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ a aprecia ➤ a compara ➤ a contrasta ➤ a descrie ➤ a justifica ➤ a interpreta ➤ a argumenta 	

Comportamentele care urmează a fi formate	Verbe prin care pot fi exprimate comportamentele dorite	
Însușirea unor noi cunoștințe	a exprima, a recunoaște, a defini,	a identifica, a descrie
Formarea deprinderilor intelectuale	a rezolva, a reprezenta, a interpreta, a diferenția, a calcula, a preciza, a efectua, a compara, a extrage, a interpola, a clasifica, a ordona, a demonstrează, a explica, a completa, a stabili, a aplica, a determina, a observa, a extrapola, a elabora, a analiza, a separa,	a identifica, a deduce, a examina, a formula, a caracteriza, a experimenta, a descrie, a aduna (date), a sintetiza, a prezenta, a reuni, a evalua, a valida, a argumenta, a aprecia, a decide, a utilizeze, a opera, a comenta, a înlocui, a nota, a obține (informații)
Formarea deprinderilor motorii senzoriale	A executa, a reconstitui, a realiza, a produce, a proiecta, a prelucra, a interoga,	a planifica, a construi, a calcula, a audia, a viziona, a opera
Formarea atitudinilor	a accepta, a persevera, a încuraja, a respecta,	a rezista, a convinge, a te angaja, a alege

Indicatorii prin care este caracterizabil un comportament final inclus într-un obiectiv operațional (după R. F. Mayer):

- *Specificarea comportamentului final* – descrierea rezultatului ce se așteaptă de la elev în finalul realizării sarcinii de învățare;
Exemplu: O1 Elevul să enumere etapele succesive ale procesului de fabricație al produselor de panificație....
 O2 Elevul să execute reprezentarea grafică și cotarea unui filet...
- *Descrierea condițiilor de realizare a comportamentului final;*
Exemplu: O1 Elevul să enumere etapele succesive ale procesului de fabricație al produselor de panificație, având la dispoziție imaginile reprezentative a 20 etape...
 O2 Elevul să execute reprezentarea grafică și cotarea unui filet, având la dispoziție toate datele numerice necesare și materialele de desenat...
- *Specificarea nivelului de reușită minimal*
Exemplu: O1 Elevul să enumere etapele succesive ale procesului de fabricație al produselor de panificație, având la dispoziție imaginile reprezentative a 20 etape, cu o precizie de 2/3 din operațiile concrete.
 O2 Elevul să execute reprezentarea grafică și cotarea unui filet, având la dispoziție toate datele numerice necesare și materialele de desenat, fără a face mai mult de două greșeli sau omisiuni.

Codul obiectivului	Conținutul obiectivului	Condițiile de probare	Condițiile de realizare
O1	Elevul să enumere etapele succesive ale procesului de fabricație al produselor de panificație	Se oferă imaginile a 20 de etape	Așezarea în ordine corectă a cel puțin 2/3 din etapele prezentate
O2	Elevul să execute reprezentarea grafică și cotarea unui filet	Se oferă datele numerice necesare și materialele de desenat	Să se facă cel mult două greșeli sau omisiuni

Operaționalizarea obiectivelor cognitive, după R. Mager, comportă următoarele etape:

- schimbarea de comportament – ex: *elevul va localiza*
- condițiile în care are loc schimbarea de comportament – *pe hartă*
- performanța minim admisă – *cel puțin 3 rări.*

III. METODOLOGIA OBSERVĂRII ACTIVITĂȚILOR ASISTATE

VIII.1. Plan metodologic de observare a unei:

- 1 - lecții;
- 2 - lucrări de laborator;
- 3 - lucrări practice în atelier;
- 4 - activități de cerc;
- 5 - ore educative - dirigenție.

de către studenții practicanți.

VIII.1.1. La asistența la o lecție se va urmări:

A. participarea elevilor la actul de învățare:

- calitatea răspunsurilor date de elevi la întrebările profesorului și altor elevi;
- calitatea întrebărilor puse de elevi profesorului sau altor elevi;
- calitatea rezolvării situațiilor problemă, a exercițiilor și problemelor teoretice și practice;
- gradul de înțelegere și aplicare a noțiunilor, capacitatea de transfer a elevilor.

B. prestația profesorului din punct de vedere științific dar mai ales metodologic în activitatea de predare-învățare-evaluare:

- deducerea obiectivelor operaționale ale lecției;
- acuratețea științifică a demersului educațional;
- momentele parcurse de profesor în derularea lecției;
- puterea de a comunica și a persuadea;
- metodele de predare utilizate de profesor;
- metodele de învățare induse (provocate) de profesor elevilor;
- modalitățile de evaluare utilizate de profesor (inițială, pe parcurs, finală; orală, scrisă, practică, cu ajutorul software-ului specializat; tradițională/consacrată, alternativă);
- recompensarea efortului elevilor;
- căile de reglare a demersului didactic adoptate de profesor în urma evaluării practice.

VIII.1.2. La asistența la o lucrare de laborator se va urmări:

A. participarea elevilor la actul de descoperire-învățare-consolidare-sistematizare:

- deprinderea elevilor (manualitatea) de a utiliza instrumentele, ustensilele, aparatele, sculele, dispozitivele etc. necesare efectuării lucrării de laborator;
- ușurința elevilor în aplicarea noțiunilor teoretice în practică;

- dialogul elev-profesor;
- rezultatul lucrării de laborator (corectitudinea lui).

B. prestația profesorului din punct de vedere științific dar mai ales metodologic în activitatea practică de laborator:

- pregătirea lucrării (referat, necesarul de laborator pentru efectuarea lucrării, respectarea NTSM, sprijinul solicitat laborantului);
- conducerea lucrării (dialogul cu elevii, metodele utilizate, sublinierea unor etape, accentuarea unor relații practico-teoretice, sistematizarea unor noțiuni verificate practic);
- evaluarea muncii elevilor; recompensarea acesteia
- exploatarea rezultatelor experimentale în viața cotidiană.

VIII.1.3. La asistența la o lucrare practică în atelier se va urmări:

A. prestația elevilor

- deprinderea elevilor (manualitatea) de a utiliza instrumentele, ustensilele, aparatele, sculele, dispozitivele, utilajele, etc. necesare efectuării lucrării practice în atelier;
- ușurința elevilor în aplicarea noțiunilor teoretice în practică;
- dialogul elev-profesor;
- corectitudinea rezultatului (produsului) lucrării practice în atelier.

B. prestația profesorului din punct de vedere științific dar mai ales metodologic în activitatea practică în atelier:

- pregătirea frontului de lucru (referat, schiță, plan de operații, materialul necesar, conform fișei tehnologice cu respectarea NTSM);
- conducerea lucrării (dialogul cu elevii, metodele utilizate, sublinierea unor etape, accentuarea unor relații practico-teoretice, sistematizarea unor deprinderi aplicate practic)
- evaluarea muncii elevilor; recompensarea acesteia;
- valorificarea rezultatelor (produsului) lucrării practice.

VIII.1.4. La activitatea de cerc, pe discipline de învățământ, se va urmări:

A. participarea elevilor la actul de observare-descoperire-experimentare-sistematizare-consolidare-evaluare în timpul unei ședințe de cerc:

- deprinderea elevilor de a utiliza instrumentele teoretice și practice pentru crearea unor situații noi;
- dialogul elev-profesor;
- rezultatul activității de cerc (premiile la concursuri).

B. prestația profesorului din punct de vedere științific dar mai ales metodologic în activitatea de cerc:

- pregătirea desfășurării cercului – evitarea stereotipiilor, propunerea unor teme actuale, de interes, care să solicite creativitatea elevilor;
- dialogul cu elevii, metodele utilizate
- evaluarea muncii elevilor; recompensarea acesteia
- exploatarea rezultatelor activității de cerc în viața școlară și cotidiană.

VIII.1.5. La ora educativă (dirigenție) se va urmări:

A. prestația profesorului

- permisivitatea;
- oferirea posibilității de exprimare a elevilor în „agora” clasei;
- transferul unor tehnici ale comunicării interumane, ale autocunoașterii și autoevaluării;
- disponibilitatea pentru a asculta problemele tinerilor;
- respectul pentru tineri și problemele lor;
- aplicarea principiilor “ascult-ascultți” și “câștigi-câștig”;
- tehnica medierii și negocierii în situații conflictuale.

B. participarea elevilor la demersul educativ

- sinceritatea;
- deschiderea spre un dialog firesc tânăr-adult, lipsit de valorizare;
- dedicare/aplecare conștientă spre propria formare;

SUGESTII ASUPRA TEHNICILOR DE CONSEMNARE

ETICHETAREA

Etichetele sunt făcute pentru a nota frecvența unui anumit comportament sau eveniment/întâmplare.

LISTAREA

Notarea unuia sau mai multor cuvinte semnificative, descriptive pentru a indica modelul/tiparul, varietatea, consistența sau inconsistența unei/unor experiențe de învățare.

CODAREA

Utilizarea abrevierilor, inițialelor sau altor prescurtări pentru a mări viteza cu care sunt înregistrate întâmplările/evenimentele.

SCRIEREA AD LITERAM

Consemnarea evenimentelor vizate/urmărite prin scrierea cuvânt de cuvânt a ceea ce se întâmplă/s-a întâmplat

NOTELE UMORISTICE

Ordonarea narațiunii evenimentelor prin scurte note scrise folosind cuvinte proprii celui care ia notițe poate conduce la nuanțe umoristice.

TIMPUL

Utilizarea unui instrument (ceas/cronometru/telefon mobil) pentru a determina exact timpul când anumite comportamente sau întâmplări/evenimente au intervenit.

LOCALIZAREA PE HARTĂ/DIAGRAMĂ/GRAFIC

Hărțile, diagramele, graficele, modele sau orice altă ilustrare folosite pentru a localiza și descrie un eveniment sau comportament sunt de bun augur ca tehnică de consemnare.

COMBINAȚIILE

Folosirea a două sau mai multe dintre tehnicile de mai sus împreună pentru a cataloga apariția unui eveniment sau comportament.

FIȘĂ DE OBSERVAȚIE A LECȚIEI

Unitatea de învățământ:

Clasa:

Unitatea de învățare:

Tema lecției:

Data:

Propunător:

Competențele specifice de format/dezvoltat:

Obiectivele operaționale:

- Cognitive
- Psihomotorii
- Afectiv-motivaționale

Obiectivele operaționale	Conținuturi	Activități de învățare	Strategii de învățare			Modalități de evaluare	Alternative/întrebări/observații
			Metode	Mijloace	Forme de organizare		

FIȘĂ DE ANALIZĂ A LECȚIEI

Unitatea de învățământ:

Clasa:

Unitatea de învățare:

Tema lecției:

Data:

Propunător:

Competențele specifice de format/dezvoltat:

Obiectivele operaționale:

- Cognitive
- Psihomotorii
- Afectiv-motivaționale

Acordați o valoare cuprinsă între 1-5 (1-valoarea minimă, 5 - valoarea maximă) aspectelor din coloana 1 a tabelului de mai jos

I. PROIECTAREA LECȚIEI	PUNCTAJ ACORDAT	ALTERNATIVE/ÎNTREBĂRI/OBSERVAȚII
1. Claritatea și corectitudinea formulării obiectivelor		
2. Selectarea și înlănțuirea conținuturilor		
3. Metode de predare-învățare interactivă proiectate		
4. Alegerea resurselor materiale		
5. Varietatea formelor de organizare		
6. Modalități alternative de evaluare		
II. DESFĂȘURAREA LECȚIEI		
1. Corelarea obiective-conținuturi-activități de învățare		
2. Adaptarea conținuturilor la particularitățile psihopedagogice ale clasei		
3. Adaptarea metodologiei la situațiile de învățare		
4. Integrarea materialului auxiliar, inclusiv IT, în activitate		
5. Armonizarea formelor de organizare a grupului educațional		
6. Monitorizarea performanțelor învățării		
6. Instrumente de evaluare utilizate		
7. Stimularea autoevaluării		
III. STILUL DIDACTIC		
1. Ținuta corporală și vestimentară a propunătorului		
2. Limbaj corporal (gestică, mimică)		
3. Tonalitate, expresivitate și ritm		
4. Eficiența comunicării scrise		
4. Gestionarea timpului		
5. Stilul democratic de conducere		

PRACTICĂ PEDAGOGICĂ

ANUL UNIVERSITAR/.....

NUMELE ȘI PRENUMELE PRACTICANTULUI

.....

FACULTATEA

ANUL DE STUDII

GRUPA

SPECIALIZAREA

INSTITUȚIA ȘCOLARĂ DE APLICAȚIE

1. Orarul practicii pedagogice

Anul școlar.....

Ora	Luni	Marți	Miercuri	Joi	Vineri	Obs.
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						

Anul școlar.....

Ora	Luni	Marți	Miercuri	Joi	Vineri	Obs.
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						

2. Evidența activităților asistate și susținute de practicant

Nr. crt.	Data	Activitatea, Tema	Clasa	Nr. de ore	Propunătorul activității	Semnătura mentorului
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
37						
38						
39						
40						

CHESTIONAR INIȚIAL

Dorind să desfășurăm activitatea de practică pedagogică într-un mod cât mai eficient este important să cunoaștem opinia voastră despre această activitate. În acest sens vă rugăm să răspundeți la următoarele întrebări referitoare la ariile voastre de interes, așteptările față de activitatea de practică pedagogică și atitudinea față de activitatea didactică.

Vă mulțumim pentru colaborare și vă dorim succes în activitatea de practică pedagogică!

1. Ce v-a determinat să urmați cursurile modulului psihopedagogic?

2. În ce domeniu doriți să lucrați după terminarea facultății?

3. Exprimați-vă, printr-o metaforă, opinia despre profesia de cadru didactic!

4. Menționați cinci caracteristici importante ale unui profesor eficient:

5. Menționați cinci caracteristici ale unui profesor ineficient:

6. Enumerați trei avantaje și dezavantaje ale profesiei de cadru didactic!

7. Ce așteptări aveți de la activitățile de practică pedagogică?

8. Care sunt competențele psihopedagogice pe care le aveți și care v-ar defini ca profesor eficient?

9. În ce domenii ale pregătirii psihopedagogice considerați ca aveți nevoie de consultanță?

10. Ce propuneri aveți privind desfășurarea practicii pedagogice?

FIȘĂ DE OBSERVARE

Data

Clasa:

Propunător:

Disciplina:

Unitatea de învățare:

Tema lecției:

Competențele specifice:

Obiectivele operaționale:

Etapele lecției	Conținuturi	Activități de învățare	Strategii de învățare			Modalități de evaluare	Alternative/ întrebări/ observații
			Metode	Mijloace	Forme de organizare		

--	--	--	--	--	--	--	--

FIȘĂ DE ANALIZĂ A LECȚIEI

Acordați o valoare cuprinsă între 1-5 (1-valoarea minimă, 5-valoarea maximă) aspectelor din coloana 1 a tabelului de mai jos

I PROIECTAREA LECȚIEI	PUNCTAJ ACORDAT	ALTERNATIVE/ÎNTREBĂRI/ OBSERVAȚII
1. Claritatea și corectitudinea formulării obiectivelor		
2. Selectarea și înlănțuirea conținuturilor		
3. Metode de predare-învățare interactivă proiectate		
4. Alegerea resurselor materiale		
5. Varietatea formelor de organizare		
6. Modalități alternative de evaluare		
II DESFĂȘURAREA LECȚIEI		
1. Corelarea obiective-conținuturi-activități de învățare		
2. Adaptarea conținuturilor la particularitățile psihopedagogice ale clasei		
3. Adaptarea metodologiei la situațiile de învățare		
4. Integrarea materialului auxiliar în activitate		
5. Armonizarea formelor de organizare a grupului educațional		
6. Monitorizarea performanțelor învățării		
6. Instrumente de evaluare utilizate		
7. Stimularea autoevaluării		
III STILUL DIDACTIC		
1. Ținuta corporală și vestimentară a propunătorului		
2. Limbaj corporal (gestică, mimică)		
3. Tonalitate, expresivitate și ritm		
4. Eficiența comunicării scrise		
4. Gestionarea timpului		
5. Stilul democratic de conducere		

FEEDBACK PENTRU MENTORUL MEU

Acest chestionar vă dă posibilitatea să reflectați asupra activității de practică pedagogică și să realizați o evaluare a eficienței organizării acestei activități. Răspunsurile sincere la întrebările care urmează vor ajuta la ameliorarea activității de coordonare a practicii pedagogice.

Vă rugăm să încercuiți valoarea corespunzătoare de la 1 la 5, a itemilor de mai jos, unde 1 semnifică minimumul și 5 maximumul.

Vă mulțumim pentru cooperare și vă dorim succes în viitoarea activitate didactică!

	Întrebări	Punctaje
1.	În ce măsură v-ați bazat în susținerea activităților didactice pe informațiile teoretice asimilate până în prezent?	1 2 3 4 5
2.	În ce măsură vi s-au acordat suficiente informații despre elevi și despre școală înainte de a începe activitatea efectivă la clasă?	1 2 3 4 5
3.	Cum considerați organizarea/planificarea practicii din perspectiva eficienței?	1 2 3 4 5
4.	În ce măsură considerați că ați fost susținuți în timpul activității de practică pedagogică de:	
	- elevi	1 2 3 4 5
	- profesori	1 2 3 4 5
5.	În ce măsură considerați eficientă îndrumarea oferită de	
	- Mentor	1 2 3 4 5
	- Profesorul coordonator	1 2 3 4 5
6.	În ce măsură ați fost susținut în proiectarea activităților didactice atunci când ați solicitat acest lucru?	1 2 3 4 5
7.	În ce măsură vi s-a oferit feedback constructiv la sfârșitul orei?	1 2 3 4 5
8.	În ce măsură ați fost susținut în identificarea și rezolvarea dificultăților din activitatea didactică?	1 2 3 4 5
9.	În ce măsură ați fost apreciat corect și consecvent în evaluarea lecțiilor susținute?	1 2 3 4 5
10.	Ce punctaj vă acordați pentru calitatea activității pedagogice desfășurate?	1 2 3 4 5
Sugestii privind desfășurarea practicii pedagogice:		

